

Ania dagiti pagilasinan ti

RICIN

Ti kadagsen kakaro dagiti pagilasinan (sintomas) ket depende no kasano ken kaadu ti pannakaisarang iti ricin.

Ti pannakalang-ab ti adu nga ricin ket pakaigapuan ti panaguyek, panagirut ti barukong, panagrigat nga aganges, ulaw, ken ut-ut dagiti laslasag, mangrugi ti uneg ti sumagmamano nga oras kalpasan ti pannakaisarang. Ti uneg dagiti sumaruno nga or-oras, agpanaas ken agdanum dagiti bara, ken rumigat ti panaganges.

No maalimon ti ricin isu ti pangrugian ti panagdara ti kaunegan ti bagi nga agtinnag ti panagsarwa ken panagtakki ti dara. Agbanag nga mangperdi kadagiti dalem, pali ken bekkel ti tao. Mangrugi a daras dagiti sintomas iti uneg ti sumagmamano laeng nga oras kalpasan ti pannakaalimon.

No maindieksionan ka ti ricin, isun to metten ti pangrugian ti pannakatay dagiti laslasag ken partes ti bagi nga asideg ti naindieksionan. Agbanag to metten, mangpasardeng nga aggunay dagiti dalem, bekkel, ken pali ket ti tao agpadara nga uray la nga mangrugi kadagiti bituka ken bagis. Matay ti tao gapu iti pannakaperdi dagiti agduduma nga organs na.

Uray no pannakaang-lab, pannakaalimon, wenno indieksion, ti ipapatay maigapu iti pannakasabidong ti ricin ket mapasamak iti uneg ti 36 agingga ti 48 nga oras kalpasan ti pannakaisarang.

Para kadagiti dadduma nga inpormasion

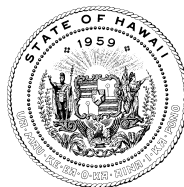
Aloha United Way

www.hawaii.gov/doh

wenno

www.cdc.gov

Linda Lingle, Governor
Chiyome L. Fukino, M.D., Director of Health

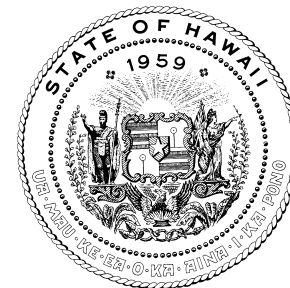
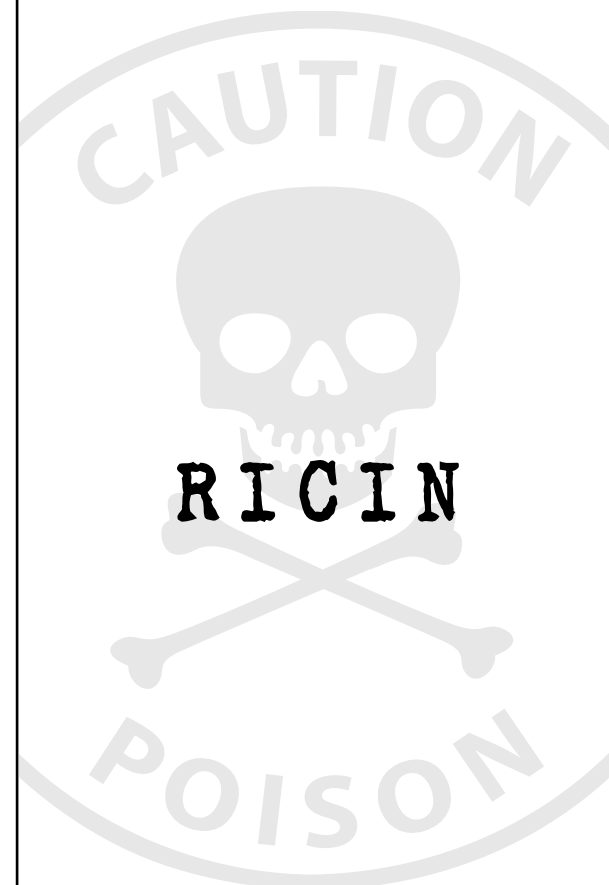

Ti Departamento ti Salun-at ket sipapalubos kadagiti programang ken aktibidad iti isu amin nga puli, kolor, nasionalidad (agraman ti pagsasao), tawen, kinatao, relihiyon wenno kakurangan ti kabaellan.

Suratan wenno awagan ti "Affirmative Action Officer" iti Box 3378, Honolulu, HI 96801-3378 wenno iti (808) 586-4616 (voice) ti uneg ti 180 nga aldaw nga kaadda ti parikut.

Ilocano

11/03 Ilocano

Estado ti Hawaii Departamento ti Salun-at
www.hawaii.gov/doh
Para kadagiti dadduma nga inpormasion
wenno pakaammo
awagan ti 2-1-1

Ania ti ricin?

Ti ricin ket maysa nga makapatay nga sabidong nga naaramid kadagiti rugrugit, nga naurnong iti panagaramid ti castor oil, nga aggapu iti castor bean. Mabalin nga agbalin a kas porma a polbos, timtimbukel, wenno

matunaw iti danum wenno nakapuy nga asido nga agbalin a likido. Ti ricin ket umuneg iti uneg dagiti selyos (cells) ti bagi ti tao ken pagsardengen na dagiti selyos nga agaramid kadagiti masapul nga protina. No awan ti protina, matay dagiti selyos ket agbanag ti pannakaperdi ti entiro nga bagi ken ipapatay.

Kasano ti pannakaisarang dagiti tattao iti ricin?

Ti aksidente nga pannakaisarang iti ricin ket saan nga gagangay. Masapul ti panangigagara nga panagaramid ti ricin tapno mausar nga pangsabidong dagiti tattao ti tao.

- Ricin nga sengngaw wenno polbos ket mabalin nga malang-ab.
- Ti tattao ket mabalin nga makapangan kadagiti nalaukan ti ricin nga taraon wenno danum.
- Ti ricin ket mabalin nga maindieksion.

Ti pannakasabidong iti ricin ket saan nga makaalis. Saan nga maiakar ti sabali nga tao iti kadawyan nga panaglalangen.

Ania dagiti sintomas ti pannakaisarang ti ricin?

Ti kakaro dagiti pagilasinan (sintomas) ket depende no kasatno ken kaado ti pannakaisarang iti ricin.

- Ti pannakalang-ab ti ado a kantidad ti ricin ket pakaigapuan ti panaguyek, panagirut ti barukong, panagrigat nga aganges, ulaw, ken ut-ut dagiti laslasag, nga mangrugi ti uneg

ti sumagmamano nga oras kalpasan ti pannakaisarang. Ti uneg dagiti sumaruno nga or-oras, nakaro iti letteg ken panagdanum dagiti bara, ken rumigat ti panaganges.

- No maalimon ti ricin isu ti pangrugyan ti panagdara ti kaunegan ti bagi nga agtinnag ti panagsarwa ken panagtakki ti dara. Agbanag daytoy nga mangperdi kadagiti dalem, pali ken bekkel ti tao. Mangrugi a daras dagiti sintomas iti uneg ti sumagmamano laeng nga oras kalpasan ti pannakaalimon.
- No naindieksionan ka ti ricin isun to metten ti pangrugian ti pannakatay dagiti laslasag ken partes nga asideg ti naindieksionan. Agbanag to metten nga mangpasardeng nga aggunay dagiti dalem, bekkel, ken pali ket ti tao agpadara ti uray la nga mangrugi kadagiti bituka ken bagis. Matay ti tao gapu iti pannakaperdi dagiti agduduma nga organs na.

Uray no pannakaang-lab, pannakaalimon, wenno indiekshion, ti ipapatay maigapu iti pannakasabidong ti ricin ket mapasamak iti uneg laeng ti 36 agingga ti 48 nga oras kalpasan ti pannakaisarang

Kasano nga maagasan ti pannakasabidong ti ricin?

Ti pannakasabidong ti ricin ket masapul nga maikkan ti nasayaat nga panagtaraken iti uneg ti ospital tapno makessayan ti epekto ti sabidong. Awan ti agas nga pangkontra.

Kasanom nga ammo no naisarang ka?

Awan ti mapagtalkan nga eksamen ti agdama tapno mangkompirma nga ti tao ket naisarang ti ricin. Dagiti

diagnosis ket maigapu laeng kadagiti sintomas, dagiti kaadda ti ricin iti aglawlaw, ken pannakaammo nga dagiti dadduma nga adda iti lugar ket nasabidongan met iti ricin.

Ania ti aramidem no naisarang ka ti ricin?

Dagus nga agpakita ka ti doktor. Ibagam kadagiti mangngagas iti pagarup mo nga sika ket naisarang ti ricin.

Sadino ti pakasarakan ti ricin ken kasano nga usaren?

Ti ricin ket masarakan iti amin nga paset ti sangalubungan nga adda agproseso ti castor beans. Naipakitan nga addaan galad na nga makaagas, a kas ti "bone marrow transplants" ken agas ti cancer (tapno patayen na ti cancer cells).

Apay ket adda panagamak maipanggep iti ricin nga mausar iti panangraut a pangterorismo?

Ti ricin ket sabidong nga naalisto unay ti panaggaraw na. Daytoy ket natural nga rummuar nga parte dagiti rugrugit nga maurnong iti panagaramid ti castor oil. Gapu ta ti castor beans ket maar-aramid kadagiti amin nga paset ti sangalubungan, dagiti matiriales ti panagaramid iti kastoy nga sabidong ket nalaka laeng nga maisagana kadagiti agpanggep ti terorismo.

Dagiti kadi dengwen ken dadduma nga ayup mabalin nga masabidongan met ti ricin?

Wen. Dagiti dengwen ken dadduma nga ayup ket mabalin met nga masabidongan ti ricin. No ti ammom ket naisarang iti dengwem, dagus nga ipakitam ti beteterinarium.

Castor bean pod, castor bean and supportive care photos courtesy Agriculture Research Service, U.S. Department of Agriculture

nocano